

COVID-19 PANDEMİSİNDE OKUL ÖNCESİ DÖNEMDEKİ ÖĞRENCİLERİN UZAKTAN EĞİTİMİ: BİR EYLEM ARAŞTIRMASI

Fadime AKIN¹ Nurcihan ASLAN²

ÖZET

Dünya ve ülkemiz genelinde meydana gelen COVID-19 pandemisi nedeniyle uzaktan eğitime geçilmesi, son dönemde artan teknoloji kullanımı bizleri uzun yıllardır araştırmalara konu olan teknoloji kullanımının olumsuz etkileriyle baş başa bırakmıştır. Okul öncesi dönemdeki öğrencilerin eğitimlerini online olarak sürdürmeleri çeşitli endişeler yaratmakta ve bu durum etkili uzaktan eğitim planlamasını gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda okul öncesi dönemde uzaktan eğitim, öğretmenin rehberlik rolü ve aile katılımı çerçevesinde, çocuk merkezli olarak kurgulanmıştır. Bir eylem araştırması olarak yürütölen araştırmanın çalışma grubunu dokuz öğrenci ve velisi oluşturmaktadır. Yapılan çalışma ile öğretmen-aile iletişimi sürekliliği sağlanarak öğrencilerin uzaktan eğitime maksimum katılımı sağlanmıştır.

Anahtar kelimeler: *Eylem araştırması, uzaktan eğitim, okul öncesi eğitim.*

DISTANCE EDUCATION OF PRE-SCHOOL STUDENTS DURING THE COVID-19 PANDEMIC: AN ACTION RESEARCH

ABSTRACT

Switching to distance education due to the COVID-19 pandemic occurring worldwide and throughout the country has left us with the negative effects of the use of technology, which has been the subject of research for many years, with the increased use of technology recently. Preschool students' continuing their education online creates various concerns and this situation requires effective distance education planning. In this context, distance education in the preschool period has been designed as child-centered within the framework of the teacher's guidance role and family participation. The research is in the action research design. The study group of the research consists of 9 students and their parents. With this study, students' maximum participation in distance education was ensured by ensuring teacher-family communication continuity.

Keywords: *Action research, distance education, preschool education.*

ALANYAZIN

Eğitim Bilimleri Eleřtirel İnceleme Dergisi

CRES JOURNAL

Critical Reviews in Educational Sciences

Bahar Spring 2021

Cilt Volume 02

Sayı Issue 01

ss pp 7-14

ISSN - 2718-0808

<http://dx.doi.org/10.22596/cresjournal.0201.7.14>

Eylem Araştırması
Action Research

Basvuru/Submitted

4 Oca/Jan 2021

Kabul/Accepted

10 řub/Feb 2021

Yayın/Published

10 Mar/Mar 2021

Atıf/Cite: Akın F. & Aslan N. (2021). COVID-19 pandemisinde okul öncesi dönemindeki öğrencilerin uzaktan eğitimi: bir eylem araştırması.

Alanyazın-CRES Journal 2(1), 7-14.

<http://dx.doi.org/10.22596/cresjournal.0201.7.14>

¹ Öğretmen, MEB, YL Öğrencisi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, manga060@hotmail.com

ORCID: 0000-0002-5618-1926

² Uzman Öğretmen, MEB, Dr Öğrencisi, Marmara Üniversitesi, nurcihanaslan1@gmail.com

ORCID: 0000-0002-3597-3385

GİRİŞ

Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından küresel salgın (pandemi) ilan edilen Covid-19 pandemisi, ilk olarak Asya kıtasında ortaya çıkmış ve dört ay gibi kısa bir sürede hızla yayılarak Mart 2020 itibarıyla tüm dünyayı etkisi altına alan bir pandemiye dönüşmüştür (WHO, 2020). Modern çağda potansiyel olarak eşi görülmemiş kayıplar ve sosyal etkileri ile Koronavirüs salgını aynı zamanda büyük bir küresel sağlık krizine de yol açmıştır (Ayseli, Aytekin ve ark. 2020). Covid-19 pandemisi küresel olarak yayılmaya başladığı andan itibaren yakın geçmişte ütöpik olarak değerlendirilebilecek pek çok uygulama ve deneyimler ortaya çıkarmaya başlamıştır (Bozkurt, 2020). Uygulanan tedbirler beraberinde ekonomiden eğitime, aile içi iletişimden toplumsal kurumlara kadar birçok alanda değişim meydana getirmiştir. Bu bağlamda toplumsal yapıda, kurumlarda ve ilişkilerde meydana gelen başkalaşım olarak tanımlanan *toplumsal değişimin*, pandemi ile gerçekleştiği düşünülmektedir. Yaşamın her alanında etki gösteren Covid-19 pandemisi, özellikle eğitime yönelik bakış açısını da yeniden değerlendirmeyi gerektiren sonuçlar doğurmuştur (Bozkurt, 2020). Bilgi toplumlarında bilgi ve iletişim, hızlı değişimin merkezinde yer almaktadır (Van Laar, Van Deursen ve ark., 2017). Toplumsal sistemlerdeki değişimde ise sadece teknik olarak mükemmel olmak yeterli görülmemekte, meydana gelen değişimlere ayak uydurabilmek için 21. yy. becerileri kapsamındaki adaptasyon becerilerinin daha önemli hale geldiği görülmektedir (Ahmad, Karim ve ark., 2013). Her çocuğun bireysel uyum problemleri olabilmekte ve bireyin yaşamını sürdürebilmesi için değişen koşullara uyum sağlayabilmesi ve uyum sağlayabilme gereksinimlerinin karşılanması gerekmektedir (Başar, 1999; Kaya, Genç, Kaya ve Pehlivan, 2007).

Dünyada pek çok ülkede eğitim kurumlarının kapatılması ve yüz yüze eğitime ara verilmesiyle okul öncesi dönemden yükseköğrenime kadar her on öğrenciden dokuzunun eğitimi aksamış; tüm eğitim düzeylerindeki öğrenci nüfusunun yaklaşık olarak %90 oranına karşılık gelen 1,6 milyar öğrencinin eğitimi kesintiye uğramıştır (UNESCO, 2020a; UNICEF, 2020). Türkiye’de devlet okulu ya da özel okul olduğuna bakılmaksızın yükseköğretim kurumlarının, liselerin, ortaokulların, ilkokulların, okul öncesi eğitim kurumlarının hızlı bir şekilde uzaktan eğitime başladığı görülmektedir. Bardakçı ve Akkoyunlu (2020), pandemi döneminde uygulanan uzaktan eğitimi, bir kriz anında yüz yüze eğitimin geçici olarak teknoloji ortamına aktarılması olarak

tanımlamaktadır. Ayrıca pandemi sürecinde kullanılan uzaktan eğitim modelinde karşılaşılan çevrimiçi eğitim, dijital eğitim, ekran, televizyon, internet kullanımı (MEB, 2020) kavramları; çocuklar için ekran süresi, internet kullanımı, teknoloji bağımlılığı gibi terimleri ile ilgili alanyazın inceleme gerekliliği doğurmuştur. Teknolojinin özellikle çocuklar üzerinde yarattığı olumsuz etkiler; ekran bağımlılığı, dikkat süresinde kısalma gibi çeşitli ruhsal bozukluklar olarak karşımıza çıkmaktadır (Akbaş ve Dursun, 2020). Dijital ortamın bu kadar yaygınlaştığı günümüzde ekrandan çocukları uzak tutmak mümkün olmasa da olumsuz etkilerini en aza indirmek gerekmektedir (Ludgate, 2016). Mevcut durumda örgün eğitime yardımcı olarak işlev gören dijital tam anlamıyla geçiş, yeni bir sürecin başlangıcını işaret etmektedir. Bu anlamda ileriki zamanlarda okulun ve öğretmenin tanımının yeniden yapılması, yaptığı faaliyetlerin rehberlik hizmeti olarak tanımlanabileceği öngörülmektedir (Sirer, 2020). Çevrimiçi ortamda bilişsel öğrenmelerin yanına fiziksel öğrenmeleri de taşıyabilmek sistematik ve planlı bir anlayışı gerekli kılmaktadır. Psiko-motor gelişim alanındaki kazanımları uzaktan eğitim yoluyla sağlamak, öğretmenin planı ve rehberliğinin önemini de gün yüzüne çıkarmaktadır.

Uzaktan eğitim uygulanırken dengeyi yakalamak (Anderson, 2003), teknolojiyi pedagojik olarak harmanlamak (Anderson, 2009), anlamlı öğrenmeyi sağlayabilmektedir. Ancak okul öncesi dönemindeki çocuklar için ekran süresi, olumsuz etkileri (Akbaş & Dursun, 2020) açısından kısıtlı olabilmektedir. Bu kısıtlılığın yanında sosyal gelişimin desteklenmesi bağlamında uzaktan eğitimin yetersiz kalacağı düşünülmektedir. Sosyal etkileşimler, erken çocukluk deneyiminin temel bileşenleri olarak kabul edilmektedir (Pagani vd., 2010 akt. Akça, 2019). Anlamlı öğrenmelerin gerçekleşmesi için öğrencilerin birbiriyle etkileşimi, öğrencilerin öğretmenle iletişimi ve öğrencilerin içerikle iletişimi gerekli görülmektedir. Kaliteli eğitsel iletişimi sağlamak adına gerekli şartların yerine getirilmesinde öğretmenin ve ailenin rolü yüz yüze eğitimde olduğu gibi uzaktan eğitimde de oldukça önemlidir. Bozkurt (2020), eğitim teknolojisi ve eğitim doğru yapılandırılırsa yüz yüze eğitimdeki gibi etkili sonuçlar elde edilebilir görüşünü savunmaktadır. Buradan hareketle uzaktan eğitimin etkililiğini sağlamak amacıyla öğretmen ve ailelerin sürece dahil edilmesi önem arz etmektedir denilebilir.

Pandemi sürecinde anne-baba ve eğitici rol ilişkisi ciddi bir denge sorunu yaratabilir. Bu dengenin sağlanması oldukça önemlidir (Akoğlu ve Karaaslan, 2020). Pandemi sürecinde aileler, çocuğun sağlıklı büyüme ve gelişmesi için gerekli olan bütün değişkenleri çocuğa sağlamalıdır (Mustafaoğlu ve ark., 2018). Yüz yüze öğrenme ortamlarında öğrenme, öğretmenin rehberliği ve denetimi sürecine ailelerinde katılımı söz konusudur. Ayrıca uzaktan eğitimde aile katılımının ve denetiminin önemi de olumlu davranışlar ve olumlu öğrenmeler adına karşımıza çıkmaktadır. Morrison'a (2003) göre aile katılımı, ailenin bütün üyelerinin çocuğun eğitimi için sürece etkin katılmalarıdır. Ayrıca her çocuk yetiştiği ortamın izlerini taşımaktadır (Gürşimşek, 2003). Okul öncesi eğitime dahil olan ailelerin, evde daha zengin bir öğrenme ortamı sağlayarak çocuklarının gelişimlerine katkı sağlayacaklarını ve okul ya da ev ortamındaki farklı problemlerinin azalmasına da yardımcı olacaklarını belirtilmektedir (Beaty, 2000).

Ebeveynler aile katılımının gerekliliğine dair bilgi sahibi olmayabilirler. Bu konuda öğretmenin rolü ortaya çıkmaktadır (Çamlıbel, 2010). Öğretmenlerin ailenin sürece aktif katılmasını sağlamak için geliştirmesi gereken birtakım beceriler mevcuttur. Bunlar; ailelerin düşüncelerine saygılı olmak, empati kurabilmek, okul aile iş birliğini sağlamak, önyargılı olmadan kabul etmek aileyi bilgilendirmek, iletişim kurabilmek için farklı yöntemler denemek, gerektiği zaman diğer topluluklardan yardım almak olarak sıralanmıştır (Eliason ve Jenkins, 2003). Bu beceriler pandemi sürecinde rehberlik kavramını daha da derinleştirmektedir. Uzaktan eğitimde sisteme farklı değişkenlerin dahil olması eğitime erişimde eşitsizlikler yaratabilir. Öğretmenlerin bu süreçte bireysel görüşmelere ağırlık vermesi, öğrencinin eğitimden nasıl faydalanabileceği konusunda çalışmalar yapması kuşkusuz nitelikli eğitimi devam ettirecektir. Okul öncesi dönemi öğrencilerinin eğitimden uzaktan da olsa faydalanmasını sağlamak, eğitimde fırsat eşitliğini yaratmaya katkı sağlayacaktır.

Çalışmanın Amacı ve Önemi

Bu eylem araştırması kapsamında; etkinlik planları, yapılan uygulamalar ve elde edilen bulgular doğrultusunda okul öncesi öğretmenleri için okul öncesi döneminde uzaktan eğitim için örnek bir çalışma hazırlanması amaçlanmıştır. Bu amaçla öğrenci velilerinin uzaktan eğitimde öğretmen rehberliğine yönelik görüşleri, velilerin uzaktan eğitimde yapılması gereken canlı ders saatine yönelik görüşleri, velilerin uzaktan

eğitimde aile katılımı gerekliliğine yönelik görüşleri incelenmiş, eylem araştırması kapsamında geliştirilen yöntemler ve materyaller ile hazırlanan etkili bir uzaktan eğitim planlaması ve uygulaması nasıl olmalı, uzaktan eğitimde okul öncesi dönem çocuklarıyla yapılan online ders ya da görüşmelerin nasıl fayda sağlayacağı sorularına cevap aranmıştır.

YÖNTEM

Okul öncesi eğitim kurumunda uzaktan eğitimin, öğretmen rehberliği ve aile katılımı ile etkili yürütülmesinin amaçlandığı bu çalışmada eylem araştırması yöntemi kullanılmıştır. Eylem araştırması bir grup insanın bir problemi tanımlaması, problemi çözmek için eylemde bulunması, çabalarının ne kadar etkili olduğunu görmesi, eğer sonucu yeterli görmezse yeniden denemesi, özetle yaparak ve yaşayarak öğrenmesidir (O'Brien, 2003).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2020-2021 eğitim öğretim yılında resmi bir okul öncesi eğitim kurumunda eğitim gören, amaçlı örneklem türü olan uygun örneklem yöntemine göre seçilmiş çocuklar ve ebeveynleri oluşturmaktadır. Çalışmaya eylem planı uygulanan dokuz öğrenci ve dokuz öğrenci velisi katılmıştır. Çalışmaya başlamadan önce çalışmaya ait bilgilendirme, uygulayıcı tarafından yapılmış ve veli onamları alınmıştır. Veliler ve öğrenciler isimlerine yer verilmeksizin kodlanarak, araştırma etiği gereğince katılımcıların kişilik haklarına saygı gösterilmiştir.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Araştırmada, uzaktan eğitimi etkili planlayabilmek ve ailelerin aile katılımının gerekliliğiyle ilgili görüşlerini belirlemek için yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Görüşme soruları, uzman görüşü alınarak verilen problem durumunun çözümlenmesine katkı sağlayıp sağlayamayacağı teyit edilerek uygulanmıştır. Öğrencilerle her gün yirmişer dakikalık iki canlı görüşme yapılmış; velilerin online platform üzerinden geri bildirimler vermesi sağlanmış ve görüşmeler video ile kayıt altına alınmıştır.

Uygulama Süreci

Araştırmada *eylem araştırması süreci problem belirleme, eylem araştırması sorularını belirleme, eylem ve izlem planının geliştirilmesi, eylem planının uygulanması ve izlenmesi, uygulamanın analizi ve değerlendirilmesi* aşamalarından oluşmaktadır. Araştırmada, COVID-19 sürecinde uzaktan eğitime zorunlu geçiş ve yaş grubundan kaynaklanan; iletişim kurmanın sınırlılıkları, okul

öncesi eğitimin uzaktan nasıl yönetileceği ile ilgili net bilgi eksiklikleri, diğer kademelerde uygulanan günlük canlı dersin okul öncesi eğitimde ekran süresi sınırlılığı bakımından uygulanamaması problem durumunu oluşturmuştur. Bu aşamada öğretmenin mevcut pandemi şartlarında öğrenciye ulaşmasının en etkili yolunun aileler olduğu gerçeğinden hareketle *aile katılımı* ve *öğretmen rehberliği* kavramları dikkate alınmıştır. Ailelere uygulanan görüşme formlarından elde edilen bulgulara göre eylem planı hazırlanmıştır. Problem durumunda yer verilen uzaktan eğitimin; okul öncesi eğitimde etkili bir şekilde yapılabilmesi için eğitime aktif katılacak olan velilerin görüşlerinden yola çıkılarak bir uygulama geliştirilecektir. Bu bağlamda velilerin de sürece yönelik görüşleri dikkate alınarak bir eylem planı oluşturulmuş ve 19 iş günü 4 hafta olmak üzere eylem planı hazırlanmıştır. Eylem planı yedi aşamadan oluşmaktadır:

İlk aşamada velilerin uzaktan eğitimde öğretmen rehberliğine neden ihtiyaç duydukları, aile katılımının gerekliliğine yönelik görüşleri ve günlük yapılması istenen canlı ders saatine ilişkin görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formları ile tespit edilmiştir. Böylelikle velilerin pandemi döneminde eğitime dahil edilmesi için yapılması gereken çalışmalara kaynak oluşturulmuştur.

İkinci aşamada uzaktan eğitime katılan velilerle 40 dakikalık veli toplantısı yapılmış, sürecin nasıl işleyeceği ile ilgili detaylı bilgilendirmeler yapılmıştır. Toplantı sonrasında herkesin canlı dersin hangi saatte yapılması konusunda fikri alınmış ve her akşam 20.00’de görüşme yapılmasının herkese uygun olduğu kararı verilmiştir. Böylelikle öğrencilerin uzaktan eğitime maksimum düzeyde katılımlarını sağlamak amaçlanmıştır.

Üçüncü, dördüncü ve beşinci aşama birbiri içinde sarmaldır ve dört haftalık bir süreden oluşmaktadır: *1. Hafta:* Haftanın ilk günü beş günlük etkinlik planı yönerge sayfaları ve hafta boyunca yapılacak materyaller velilere online olarak ulaştırılmıştır. Veliler gün boyu etkinliklerin yapıldığına yönelik geri bildirimleri uygulayıcıya ilemişlerdir. Velilerin birinci haftaya yönelik gönderdikleri geri bildirimler kayıt altına alınmıştır. Hafta içi her gün saat 20.00’de çocuklarla canlı görüşme yapılmış. Canlı görüşmede uygulayıcı tarafından gözlem kayıtları alınmıştır. *2, 3 ve 4. hafta* uygulama basamakları açısından birbirini tekrar eder niteliktedir ancak kullanılan etkinlik planı ve materyaller değişiklik göstermiştir. Her hafta başında etkinlik planı ve materyaller ulaştırılmış, gün boyu velilerle iletişim halinde kalınmış, hafta

içi her gün olmak üzere eylem araştırması süresince 19 iş günü çocuklarla birebir görüşmeler yapılmıştır.

Dört hafta boyunca velilere gönderilen haftalık etkinlik tablolarında yedi bölüm bulunmaktadır:

- Birinci bölüm “sevgili öğrencim” ile başlar ve o haftaya ait öğrenciye iletilmek istenen notlara yer verilir.
- İkinci bölüm “sevgili velim” ile başlar ve o haftaya ait veliye iletilmek istenen notlara yer verilir.
- Diğer beş bölümde haftanın her gününe bir bölüm ayrılır ve her gün yapılması planlanan etkinlikler detaylı olarak yazılır.

Altıncı aşamada dört hafta süren uzaktan eğitimden sonra velilerin süreçle ilgili görüşleri alınmıştır. Sürecin değerlendirmesiyle ilgili veli görüşlere detaylı olarak bulgular kısmında yer verilecektir. *Yedinci aşamada* dört hafta süren canlı ders görüşmelerinde yapılan gözlem kayıtları velilerin uygulayıcıya verdiği geri bildirimlerden yola çıkarak eylem planının analiz edilmesi ve değerlendirilmesi aşamasıdır.

BULGULAR

Bu bölümde ailelerin uzaktan eğitimin gerekliliğine, uzaktan eğitimde öğretmen rehberliğine ihtiyaç duymaya, uzaktan eğitimde aile katılımının ve günlük kaç saat canlı ders yapılması gerekliliğine ilişkin görüşleriyle ilgili verilerinin içerik analizi yöntemi ile temalandırılması yapılmış uzaktan eğitim planına ait aile katılım frekansları, öğrencilerin canlı görüşmelere katılım frekansları, canlı görüşmede yapılan etkinlikler esnasında tutulan gözlem kayıtlarından elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Uygulamaya başlamadan önce alınan aile görüşlerinden elde edilen bulgulara göre ailelerin yarıya yakını uzaktan eğitimin sosyal gelişimi desteklemede yetersiz kaldığını düşünmektedir. Aynı zamanda velilerin tamamı okul öncesi dönemde uzaktan eğitimin verimli olmayacağını ve çoğunluğu uzaktan eğitimin öğrenciler için fırsat eşitliği yaratacağını ifade etmektedir.

Velilerin uzaktan eğitimde öğretmen rehberliği gerekliliğine yönelik görüşleri incelendiğinde veliler, öğretmen rehberliğini *uzman yardımı* olarak kabul etmektedir. Ayrıca öğretmenin sürecin *planlayıcısı* olması gerektiğini düşünmekte ve kaynak desteği sağlayabilmesi açısından öğretmen rehberliğine ihtiyaç duymaktadır.

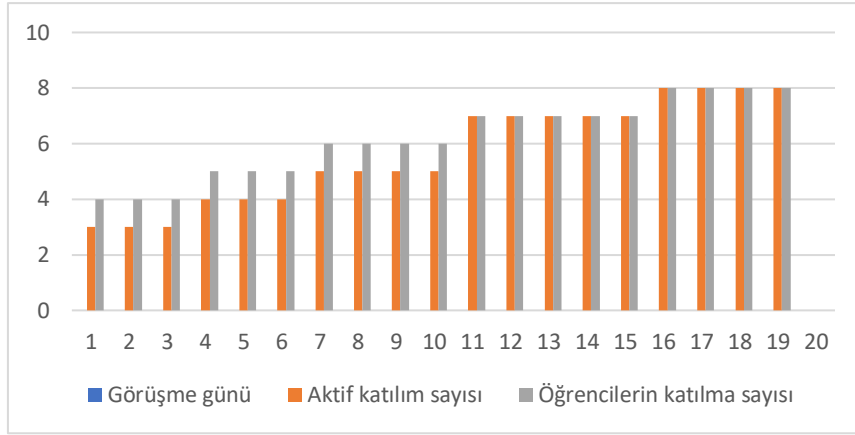
Velilerin uzaktan eğitimde aile katılımı gerekliliğine yönelik görüşleri incelendiğinde, tamamı öğrenmenin sürekliliği için uzaktan

eğitimde aile katılımının gerekli olduğunu, okul öncesi eğitimin önemini kabul ettiğinin ve uzaktan eğitimin etkili uygulanabilmesi için iş birliği gerektiğini düşünmektedir.

Velilere günlük canlı ders-görüşme süresi kaç saat olmalı? Gerekçeleriyle açıklar mısınız? diye sorulduğunda velilerin hepsi günlük bir saat canlı dersin yeterli olduğunu ifade etmişlerdir.

Şekil 1

19 Gün Boyunca Her Gün Yapılan Canlı Görüşmeye Öğrencilerin Katılma Sıklığı ve Aktif Katılım Durumları

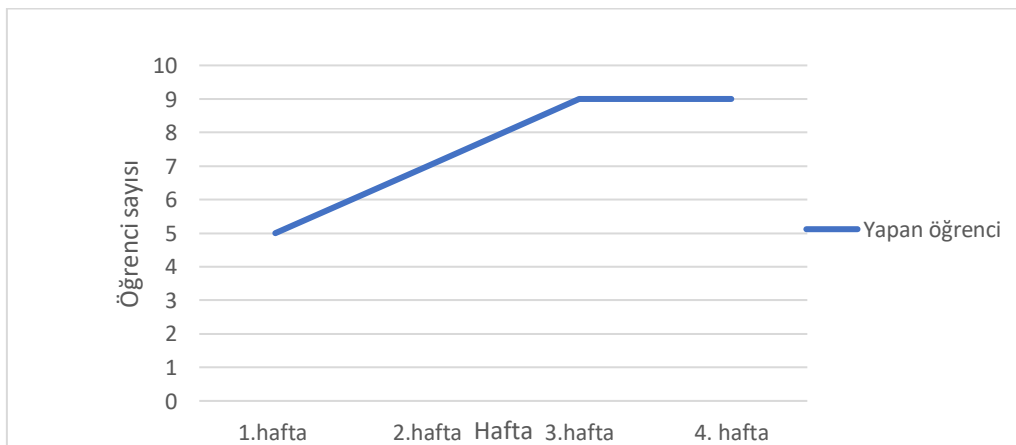

Öğrencilerin derse katılım ve aktif katılım durumları Şekil 1'de gösterilmiştir. Ö3 ve Ö4 kodlu öğrencilerin canlı görüşmede ekran karşısına geçmek istemedikleri, görünmek ve konuşmak istemedikleri gözlemlenmiştir. Bu öğrencilerin kademeli olarak derse katılması, ilk aşamada görüntüsü ve sesi kapalı derse izleme, ikinci aşamada görüntüsü kapalı sesi açık pasif izleme, üçüncü aşamada görüntüsü ve sesi açık pasif izleme ve dördüncü aşamada görüntü açık sesi açık aktif izleme aşamalarıyla sağlanmıştır.

Genel eylem planının içerisinde iki öğrenciye ait problemi çözmek için de dört aşamalı problem çözme tekniği uygulanmış; öğrencilerin derse katılmak istememe sebepleri öğrenci velisi ile iş birliği yapılarak ele alınmıştır. Bu yaklaşımla uyum sorunu yaşayan öğrencilerin problemleri çözümlenmeye çalışılmış ve 11. Günde derste aktif katılıma dahil edilmiştir.

Şekil 2

Gönderilen Etkinlik ve Çalışmaların Evde Yapılma Durumu

Öğrencilerin verilen çalışmaları evde yapmıyıp yapmadıkları, velilerden alınan geri bildirimden

yola çıkarak günlük olarak kaydedilmiş ve öğrencilerin çalışmaları yapma durumları haftalık

olarak Şekil 3'te ifade edilmiştir. Şekil 2'den yola çıkarak çalışmalarını sistematik bir şekilde yapan öğrencilerin sayısının her hafta artış gösterdiği görülmüştür.

Velilerin süreçle ilgili görüşleri incelendiğinde genel olarak öğrencilerin uzaktan eğitimi verimli geçirdiğini düşündükleri görülmektedir. Bu durum araştırma başında uzaktan eğitimin verimli olmayacağını düşünen velilerin büyük oranda fikirlerinin değiştiğini göstermektedir. V1 süreci şöyle değerlendirmektedir: *“Öğretmen tarafından verilen bütün etkinliklerin gün gün planlı olması ve bizleri açık yönergelerle yönlendiriyor olması bize çok katkı sağladı. Etkinlikleri birebir yaptık ve zamanımızı verimli kullandık. Canlı ders görüşmelerinin akşam 20.00 de olması bizim evdeki yoğunluğumuzun bittiği saate denk geldiği için biz rahatlıkla katılabildik. Ö1 derslere çok heyecanla katıldı ve çok güzel zaman geçirdi.”*

V2 ve V5 de benzer görüşlere sahiptir: V2: *“Biz uzaktan eğitimin başlamasını hiç istememiştik çünkü sosyal gelişim açısından sıkıntı olacaktı. Bize gönderdiğiniz etkinlikleri çoğu zaman yaptık. Ekstra teyzesinden gelen kaynakları da kullandık. Canlı derse geçen sene özel okulda çok uzun ders saatleri yapıldığı için ilk başta bu sene sıcak bakmamıştık ama Ö2 çok mutlu ve heyecanla dersin başlamasını bekliyor.”* V5: *“Ö5 için evde bir yardımcımız var ve verdiğiniz etkinlikleri her gün yardımcının rehberliğinde beraber gerçekleştirdiler. Ö5 kronik rahatsızlığından dolayı yüz yüze eğitime devam edemeyecekti ama uzaktan eğitim bizim için bir fırsat oldu. Ö5'in online ya da telefonda görüşmeyle ilgili takıntıları vardı canlı derste ilk hafta hep sorun çıkardı ancak sizin kademeli olarak onu derse dahil etmeniz bizim için ekstra bir durum oldu çok şaşırdık ve çok mutlu olduk. Ö3 canlı derste sizi ve arkadaşlarını gördüğü için çok mutlu.”*

Canlı derste resim yapma, online kitap okuma, web 2.0 araçlarıyla kodlama yapma, farklı nesne inceleme (motor kaskı, madenci şapkası, oyuncak dönme dolap), evden bir materyal bulma (limon, portakal vb.), dans etme, orff çalışması gibi etkinliklere yer verilmiş ve çocukların verdikleri tepkilere göre sıklıkları arttırılmıştır. Genel olarak çocukların en çok farklı nesnelere ve evdeki materyallere olumlu tepki gösterdikleri, WEB 2.0 araçları ile yapılan kodlamaları çok sevdikleri ve kodlama oyunu görevlerini istedikleri ve bu çalışmalarla dikkat sürelerini uzun tuttukları gözlemlenmiştir. Resim yapma ve kitap okuma etkinliklerine normal seviyede ilgi gösterdikleri, müzik ve orff etkinliklerinde dikkatlerinin dağıldığı gözlemlenmiştir. Bu durum online

bağlantı sırasında yaşanan bağlantı kopukluklarına, sesin eş zamanlı karşı tarafa ulaşmamasına bağlanabilir.

SONUÇ VE MÜDAHELE ÖNERİSİ

Okul öncesi dönemde uzaktan eğitim uygulamaları ilk olarak çocuklar açısından değerlendirildiğinde canlı görüşmelerle öğrenci-öğrenci ve öğrenci-öğretmen iletişimi devam ettirilmiştir. Eylem planının ortalarına gelindiğinde ara müdahale planı uygulanıp, uyumla ilgili problemler çözülmüş, bütün öğrencilerin eğitim materyallerinden faydalandığı gözlemlenmiştir. Öğrenciler, öğretmen rehberliği ve ailelerinin desteğiyle günlük bir eğitim rutinine kavuşmuş ve yüz yüze eğitimde hedeflenen kazanımlara ilişkin çalışmalara ebeveyn ya da bakıcıların desteği ile uzaktan eğitimde de devam edilmiştir. Bu anlamda öğrenmenin sürekliliği sağlanmıştır.

Aileler açısından değerlendirildiğinde sürecin onların görüşleri doğrultusunda planlanması ve canlı derslerin onların belirlediği ortak saatlerde yapılması ailelerin sürece daha aktif katılımını sağlamıştır. Beklentileri dahilinde kabul edilen uzman görüşü, iş birliği ve kaynak desteği öğretmen tarafından sağlanmıştır. Aileler sürece aktif katılarak çocuklarının öğrenme sürecine aktif katılım sağlamış ve tüm gelişim alanlarındaki değişimi gözlemlene fırsatı bulmuşlardır. Pandemi ile ortaya çıkan değişimlere adapte olmaya çalışırken tüm zorluklara rağmen çocukları ile kaliteli zaman geçirdiklerini ifade etmişlerdir. Ailelerin eğitimin her aşamasında olduğu gibi zorunlu uzaktan eğitimde aktif olma gerekliliği farkındalıkları artmıştır.

Uygulayıcı öğretmen tarafından değerlendirildiğinde uygulayıcılar uzaktan eğitim müfredatını, canlı ders sürelerini, çocukların ve ailelerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre etkinlikleri planlamayı deneyimlemiş, eylem planı sayesinde kendi yeterliliklerinin ya da geliştirilmesi gereken yönlerinin farkına varmış ve her yeni sorunu alanyazın ışığında tekrar çözümleyebilme fırsatı yakalamıştır. Aileler ve çocuklarla olan iletişimi artmış, çocuklarla olan bağı uzaktan eğitim sürecinde kopmamış aksine kuvvetlenmiştir. Uygulamalarda, uzaktan eğitimi verimli hale getirecek uyarlamalara yer verilmiştir. Uygulayıcı öğretmen yeni yöntem ve teknikler öğrenmiş, WEB 2.0 araçlarını daha etkin kullanmıştır. En doğru ifade ile eylem araştırması yönteminin öğretmene sağlayacağı gelişim ve fırsatlardan yararlanma olanağı yakalamıştır.

Ebeveyn evde ebeveynlik rolünün yanında uzaktan eğitimle hayatına giren öğretmenlik rolünü

üstlenebilmek için desteğe ihtiyaç duymaktadır. Farklı koşullardaki ailelerin farklı ihtiyaçlarının gün yüzüne çıkacağı aşikardır. Örneğin uzaktan eğitimle en temel anlamda evde bilgisayar, tablet ve internet bağlantısı ihtiyacı doğmuştur. Bu bağlamda etkili bir uzaktan eğitim yapabilmek için ailelerin öncelikli ihtiyaçlarının dikkate alınması önerilmektedir.

Eylem araştırması başlangıcında öğrenci velilerinin görüşleri belirlenmiş bu görüşler kapsamında etkinlik planlarına, materyallerine ve canlı ders süre ve saatlerine karar verilmiştir. Yapılan uygulamalar, etkinlikler, seminerler ve bireysel rehberlikler sayesinde velilerin uzaktan eğitime aktif katılmaları, geri bildirim vermeleri gün geçtikçe artmış ve istenen katılıma kısa zamanda ulaşılmıştır. Öğrencilerin eve verilen çalışmaları yapma durumları artmış ve dolayısı ile öğrencilerde aileleriyle doğru orantılı olarak eğitime aktif katılmışlardır. Okul öncesi dönemde uzaktan eğitimde öğretmen ve aile iletişiminin sürekliliği öğrencinin sürece aktif katılımını desteklemiştir denilebilir.

Sonuç olarak okul öncesi dönemde uzaktan eğitimde eğitimin kalitesinde, ailenin sürece aktif katılımı ve öğretmenin her alanda rehberliğinin etkisi görülmektedir. Öğretmenler çocukların ve ailelerin ihtiyaçlarına göre eylem planları uygulayabilir. Bu durum süreci kolaylaştıracaktır. Eğitimcilerin uzaktan eğitime dair tüm ihtiyaçlarında başvurabileceği çok yönlü kaynaklar oluşturulması tavsiye edilmektedir.

KAYNAKÇA

- Ahmad, M., Karim, A. A., Din, R., & Albakri, I. S. M. A. (2013). Assessing ICT competencies among postgraduate students based on the 21st century ICT competency model. *Asian Social Science*, 9(16), 32-39.
- Akkoyunlu, B. & Bardakcı, S. (2020). Pandemi döneminde uzaktan eğitim. *Yüksek Öğretim Kalite Kurulu*, <https://portal.yokak.gov.tr/makale/pandemi-doneminde-uzaktan-egitim/#gecici-bir-cozum-olarak-acil-uzaktan-ogretim-emergency-remote-teaching-auo-ert>. Erişim tarihi 15 Aralık 2020.
- Akoğlu, G. & Karaaslan, T. (2020) Covid-19 ve izolasyon sürecinin çocuklar üzerindeki olası psikososyal etkileri. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(2), 99-103.
- Anderson, T. (2003). Getting the mix right again: an updated and theoretical rationale for interaction. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 4(2), 1-14. <https://doi.org/10.19173/irrodl.v4i2.149>
- Anderson, T. (2009, June). The dance of technology and pedagogy in self-paced distance education. Paper presented at the 17th ICDE World Congress. Maastricht,

The Netherlands.
<https://auspace.athabasca.ca/handle/2149/2210>

- Ayseli, Y. I., Aytekin, N., Buyukkayhan, D., Aslan, I., & Ayseli, M. T. (2020). Food policy, nutrition and nutraceuticals in the prevention and management of COVID-19: Advice for healthcare professionals. *Trends in Food Science & Technology*, 105, 186-199. <https://doi.org/10.1016/j.tifs.2020.09.001>
- Başar, H. (1999). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Beatty, Janice J. (2000). *Skills for preschool teachers*. Upper Saddle River, N.J.: Merrill.
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 112-142.
- Çamlıbel, Ö. (2010) Okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımı. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi – Journal of Social Sciences*, 1(20), 25.
- Eliason, C. Ve Jenkins, L.(2003). *A practical guide to early childhood curriculum*. Upper Saddle River, N.J.: Merrill.
- Gürşimşek, I. (2003) Okulöncesi eğitime aile katılımı ve psiko-sosyal gelişim. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 125–144.
- Kaya, M., Genç, M., Kaya, B. & Pehlivan, E. (2007). Tıp fakültesi ve sağlık yüksek okulu öğrencilerinde depresif belirti yaygınlığı, stresle başa çıkma tarzları ve etkileyen faktörler. *Türk Pediatri Dergisi*, 18(2), 137–146.
- Ludgate, S. (2016). Pre-school children's experiences with touchscreen technology: early survey findings. *Journal of Studies in Practice and Culture in Education*, 1(1), 1-12. <http://journals.bcu.ac.uk/index.php/practices-education/article/view/10/13>
- Morrison, G.S. (2003). *Fundamentals of early childhood education*. Upper Saddle River; New Jersey, Columbus, Ohio.
- Mustafaoğlu, R., Zirek, E., Yasacı, Z. & Razak Özdiñler, A. (2018). Dijital teknoloji kullanımının çocukların gelişimi ve sağlığı üzerine olumsuz etkileri. *Addicta: The Turkish Journal on Addiction*, 5, 227–247. <http://dx.doi.org/10.15805/addicta.2018.5.2.0051>
- O'Brien, R. (2003). An overview of the methodological approach of action research. (On-line). <http://www.wb.net/robrien/papers/artinal.html>
- Özer, S. (2020). Korona virüs nasıl bulaşır? *E-koronafobi*. <https://npistanbul.com/koronavirus/corona-virus-nasil-bulasir>
- Pagani, L. S., Fitzpatrick, C., Barnett, T. A., & Dubow, E. (2010). Prospective associations between early childhood television exposure and academic, psychosocial, and physical well-being by middle childhood. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, 164(5), 425-431.
- Sirer, E. (2020). Eğitimin ekran üzerinden teknolojik dönüşümünde pandemi döneminin etkisi. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(29), 1987-2018. DOI: 10.26466/opus.777215
- Van Laar, E., Van Deursen, A. J., Van Dijk, J. A., & De Haan, J. (2017). *The relation between 21st-century skills and*

digital skills: a systematic literature review. Computers in Human Behavior, 72, 577-588.

WHO. (2020). *Coronavirus disease (COVID-19) Pandemic*. World Health Organization. <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>